

# USPEŠEN POSKUS

Na travnikih kmetijskega posestva Pšata-Mengeš v Sloveniji so pridelali po 100,4 stota sena na ha

Na pobudo Zveze kmetijskih zbornic v Sloveniji so se lani prvič začeli poskusi na travnikih. Smoter te akcije ni bil, da bi z njo zajeli velike površine, temveč da se v okviru posameznih kmetijskih posestev na manjših parcelah razišče, kako je mogoče doseči najbolj ekonomične maksimalne donose, to je, kako je mogoče znižati lastno ceno za kg sena. Stevilni kmetovalci so z velikim zanimanjem pričakovali rezultate teh poskusov, saj odpade v Sloveniji tri petine zemlje na travnike in pašnike. Zahtevani donos je znašal 60 stotov na hektar z 20 odstotki detelje.

Izvedbo poskusov so prevzele tri kmetijske organizacije: Pšata-Mengeš, Kočevje in Kočevska Reka — vse tri s po 100 ha. Najboljši rezultat — 100,4 stota na hektar in zahtevani donos 20 odstotkov detelje — je doseglo kmetijsko posestvo Pšata-Mengeš. Na tem posestvu so poskusi izvajali na zemljišču, ki je bilo pred šestimi leti meliorirano. Po melioraciji so vrgli na to zemljišče 10 ton naravnega mletega apneneca na hektar, da bi tako nevtralizirali kisline, ki jih je vsebovala. Dve leti so pozimi dodajali po 6 do 10 stotov Tomaževe moke. To je bilo zlasti potrebno, da bi tako omogočili pridelek potrebne količine detelje.

Ko so se lani prijavili k tekmovanju, so zemljišče pognojili s 6 do 8 stoti Tomaževe moke na hektar, medtem ko so pomladi dodali 4 do 6 stotov nitrofoskala. Po prvi košnji so raztrosili še po 2 do 3 stote nitromonkala, s čimer so končali postopek gnojenja zemljišča. Razen tega so pomladi po brananju, potem ko se je zemlja nekoliko osušila, zemljo povaljali z betonskim valjem, ki je težak 1000 kg.

Na drugih poskusnih parcelah so res dosegli nekoliko manjše donose — v Kočevju 87 stotov na hektar in v Kočevski Reki 68 stotov na hektar. Strokovnjaki iz Kmetijskega inštituta Slovenije (ki so aktivno sodelovali s kmetijskimi posestvi, na katerih so izvajali poskuse) pa ocenjujejo te rezultate kot zelo zadovoljive. Upoštevati moramo, da znaša povprečje po vsej Sloveniji le 25 stotov na hektar. Strokovnjaki poudarjajo, da je potrebno predvsem upoštevati, da gre tu za hribovito zemljišče, ki ni moglo dati enakega rezultata kot ravninsko na posestvu Pšata-Mengeš. Ker je to pretežno živinorejski kraj, so uporabljali hlevski gnoj. Mnenja so, da so poskusi vredni pozornosti tudi zato, ker so pokazali, da je mogoče hlevski gnoj zelo uspešno izkoristiti za to, da bi dobili zelo visoke donose sena.

Pogoji tekmovanja bodo letos spremenjeni: zahteva se, da se doseže donos 90 stotov na hektar. Zastopniki kmetijskih organizacij in znanstveno raziskovalnih ustanov, ki so se nedavno zbrali na posvetovanju pri Zvezi kmetijskih zbornic, upajo, da bodo letos nadaljujoč sodelovanje dosegli pri poskusih še boljše rezultate.

P. Dajić

## PRED SETVIJO HIBRIDNE KORUZE POČASNO SKLEPANJE POGODB

Zadnji podatki o sklepanju pogodb za setev hibridne koruze na kmetijskih posestvih so približno naslednji: Vinkovci 2500 ha, Osijek 1000 ha, Virovitica 900 ha, Sisak 200 ha, Bjelovar 25 itd. Ti podatki opozarjajo na to, da je nujno potrebno pospešiti akcijo za sklepanje pogodb, ker je do začetka setve ostalo le še mesec dni. Res je, da se je prava akcija začela šele te dni in zato lahko pričakujemo, da bodo do začetka setve sklenjene pogodbe za vse planirane površine. Takega mnenja so vsaj v večini okrajnih združenih zvez. Pri tem se naslanjajo na znano dejstvo, da se večina kmetov odloči za sklenitev pogodb šele ob začetku same setve.

Prav sedaj pa bi bilo potrebno, kakor poudarjajo v Glavni združni zvezi, pospešeno delati na tem, da bi tehniko sklepanja pogodb organizirali tako, da bi v kratkem roku, ki je še na razpolago do setve, sklenili pogodbe za vse planirane površine. V Vinkovcih na primer poudarjajo, da je pri njih sklepanje pogodb steklo šele, ko so formirali in usposobili posebne ekipe za sklepanje pogodb. Res je, da so imeli odbore pridelovalcev po vaseh in štabe na občinah, razpisali so tudi tekmovanje kmetijskih združenj — vendar se je vse predvsem omejevalo na agitacijo. Nihče se ni lotil tehničnega dela. Sicer pa to ni preprosto. V Lazah so zato najprej naučili 30 ljudi, kako se sklepajo pogodbe. Tudi učitelji so se prijavili za to delo, v Nijemcih so se tega dela lotili tudi uslužbenci temkajšnjega kmetijskega posestva. Seveda so dale primerno spodbudo tudi nagrade, ker dobi vsak, kdor sklepa pogodbo za vsak oral, za katerega sklene pogodbo posebno nagrado.

Razen tekmovanja med združenji so Vinkovčani razpisali tudi tekmovanje med

vaškimi organizacijami Socialistične zveze pri setvi hibridne koruze. Najboljše organizacije bodo dobile kinoaparature, kompletne naprave za domove kultur itd. Tudi to je vplivalo, da so se vsi v vasi angažirali za sklepanje pogodb. V Lipovcu, Lazah, Banovcih in še nekaterih vaseh upajo, da bodo s hibridno koruzo posejali v svojem okraju vse površine, ki so določene za setev koruze.

Podobno so organizirali sklepanje pogodb tudi v osiješkem okraju; akcijo za sklepanje pogodb vodijo med drugimi tudi člani odbora za žito — najboljši pridelovalci. Za vsak oral, za katerega sklenejo pogodbo, dobijo po 130 din.

Kakor je razvidno iz tega, lahko pospeši kontrahiranje le dobra organizacija, in to organizacija tehnike sklepanja pogodb. Seveda poteka akcija najbolj uspešno v tistih vaseh, kjer so uspešno končali vse priprave, v katerih so pojasnjevali prednosti pridelovanja hibridne koruze, opozorili na gospodarsko korist, ki jo lahko imajo pridelovalci od tega, kakor tudi tam, kjer so rešeni ali pa rešujejo tudi vse druge združne probleme, na primer nakup potrebne mehanizacije, postavitev skladišč, pomoč strokovnjakov itd. Žal je bilo v nekaterih okrajih doslej malo napravljeno. Vsa akcija je dosegla le vaške organizacije, kmetje pa le bolj malo vedo o njej. V številnih občinah niso ustanovili štabov, o ustanavljanju setvenih odborov pa v nekaterih vaseh šele razpravljajo.

Do začetka setve koruze je samo še mesec dni. To morajo vsekakor upoštevati tiste občine in vasi, v katerih je bilo doslej le malo napravljeno za to važno kmetijsko akcijo.

I. H.

### KMETIJSKA STATISTIKA Z ozimnimi posejane površine (V TISOČ HEKTARIH)

| leto    | skupno | žito  | industrijske rastline | vrtnine | krmne rastline |
|---------|--------|-------|-----------------------|---------|----------------|
| 1955/56 | 1.850  | 1.890 | 30                    | 10      | 23             |
| 1956/57 | 2.530  | 2.280 | 15                    | 9       | 29             |
| 1957/58 | 2.810  | 2.440 | 22                    | 10      | 41             |

Lanske jeseni so bile pri nas posejane z ozimnimi največje površine sploh. Skupno je bilo posejanih 2.510.000 ha — za 13 odstotkov več, kakor je bilo v povprečju posejano od l. 1955 do 1956 ali 8 odstotkov več kakor lansko leto, ko je bilo posejanih 2.330.000 ha. V primerjavi s prejšnjim letom je prišlo do sprememb tudi v setveni strukturi. Medtem ko so se jeseni l. 1956 znatno povečale površine, ki so posejane z žitom, posebno pa s pšenico, so se lani povečale tudi površine posejane z drugimi kulturami. Površine posejane z industrijskimi kulturami so v primerjavi s prejšnjim letom večje za 44 odstotkov, z vrtninami za 4, a s krmnimi rastlinami za 42 odstotkov. Posebno je pozitivno, da so se povečale površine posejane s krmnimi rastlinami, toliko bolj, ker smo težili za tem, da se poveča pridelek kvalitetne živinske krme: z deteljo je bilo na primer posejanih za 18 odstotkov, a z lucerno 162 odstotkov več.

Posebno pomembno je povečanje površin, ki so posejane z ozimno pšenico. Jeseni je bilo s to kulturo posejanih skupno 1.947.000 ha — za 13 odstotkov več, kakor je znašalo povprečje površin v razdobju od l. 1955 do l. 1956, a za 7 odstotkov več kakor prejšnje leto. To povečanje je toliko pomembnejše, ker je pridelovanje pšenice glede na to, da je pšenica, kakor je znano, deficitni proizvod ena izmed najvažnejših nalog v kmetijstvu. Primanjkljaj pri pšenici, ki je l. 1956 znašal nad milijon ton, se je lani zaradi večjih površin in velikih povprečnih donosov znatno zmanjšal. Tudi letos so objektivni pogoji za nadaljnje zmanjšanje primanjkljaja pri pšenici. Razen tega da so posejane večje površine sploh, so večje površine tudi posejane s sortami semenske pšenice. Pri tem zaznamujemo napredek tudi v uporabljanju agrotehničnih sredstev. Lani so imeli pridelovalci na razpolago milijon ton umetnih gnojil — za 345 tisoč ton več kakor l. 1956. Prav tako se je izboljšala tudi obdelava zemlje. Pri obdelavi zemlje je bilo pri jesenski setvi zaposlenih nad 20 tisoč traktorjev, to je v primerjavi s prejšnjim letom približno 7 tisoč traktorjev več. Končno pa so bile tudi vremenske razmere pozimi za normalen razvoj posevkov zelo ugodne.

Hkrati s povečanjem zasejanih površin se zmanjšujejo tudi neobdelane površine, kar je bil prejšnja leta resen problem kmetijstva. Pred tremi leti so znašale neobdelane površine približno 8 odstotkov vseh ornih površin, a lani približno 3 odstotke. Če upoštevamo površine posejane v jesenski setvi in načrte za pomladansko setev, lahko pričakujemo, da bodo že letos neobdelane površine in površine v prahi še bolj zmanjšane in tudi v celoti odpravljene.